

HITEK-ARRANGEMENTER EFTERÅRET 2016

Køretøjer uden tændrør

v/ Mikkel Posselt og Per Nielsen

onsdag 14. september 2016, kl. 17.00 – 18.30..... Arr.nr. 319107

Danmarks Tekniske Museum, Fabriksvej 25, 3000 Helsingør

To af museets frivillige ildsjæle, Mikkel Posselt og Per Nielsen, fortæller om de tre tidlige køretøjer: **1888 Hammelvognen**, **1902 Conrad dampvogn** og **1906 Delaunay Belle Ville**, Kongehusets første bil. Præsentationerne sker i hallen, hvor køretøjerne er udstillet til daglig.

I pausen serveres en sandwich og en øl.

Konservering af plastikgenstande

v/ ph.d. seniorforsker Yvonne Shashoua, Nationalmuseet

Mandag 26. september 2016 kl. 16.00 – 18.00..... Arr.nr. 319111

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

Industrielt, designmæssigt, husholdningsmæssigt og kulturelt set har plastikgenstande haft en betydningsfuld indflydelse på dagligdagen i det 20. og 21. århundrede, og er derfor blevet indsamlet af museer. Indtil sidst i 1970'erne var det almindeligt at betragte plastik som et drømmemateriale, der ville vare evigt. I dag ved man, at industrielt plastik er designet til at fungere i en forudbestemt periode, sædvanligvis mellem 1 år (bæreposer) og 30 år (vinduesrammer).

Udfordringen for museerne er, at når først genstande eller kunstværker er registreret i deres samlinger, er de ansvarlige for at bevare disse, så genstandenes korte indbyggede levetid forlænges længst muligt – mindst 50 år. I dag er situationen således, at ca. 75% af museernes samlinger af plastikgenstande har behov for at blive rensset, men alligevel er de nødvendige indgribende konserveringsmetoder endnu meget lidt udviklet.

Yvonne Shashoua fortæller i sit foredrag om nedbrydningsmønstre for de mest almindelige typer af plastik, der findes i museernes samlinger, og om hvilke muligheder, der er for at bevare genstande af plastik for eftertiden.

Besøg hos Dansk Farmacihistorisk Samling

Onsdag 12. oktober 2016, kl. 16.00 – 17.30..... Arr.nr. 319112

Pharmakon A/S, Milnersvej 12, 3400 Hillerød

Samlingen belyser apotekernes og lægemiddelindustriens virksomhed samt lægemidlernes historie gennem de sidste hundrede år. Samlingen omfatter en apotekssektion, en tableteringssektion og en lægemiddeludstilling.

I **apotekssektionen** vises først en udstilling af samlingens prydenstande fra danske apoteker, omfattende skilte, symboler, krukker, flasker, mortere, vægte, kobberapparater og andre faglige antikviteter. Derefter følger udstillinger af redskaber, apparater og maskiner, som apotekerne har benyttet ved den håndværksmæssige fremstilling af lægemidler, samt udstillinger af glas, flasker, æsker, etiketter, stempler og receptkuverter til brug ved apotekernes udlevering af lægemidler.

Apotekssektionen viser endvidere en udstilling af farmaceutiske bøger og arkivalier.

Tabletteringssektionen omfatter tabletmaskiner og andre apparater benyttet i forbindelse med fremstilling af tabletter i danske apoteker og lægemiddelindustrivirksomheder. Sektionen belyser udviklingen af tabletfremstillingen fra håndværk til industri.

Lægemiddeludstillingen viser et udvalg af forbrugerpakninger med apoteks- og fabriksfremstillede lægemidler, som illustrerer udviklingen af lægemidler fra lav- til højteknologiske produkter.

Et udvalg af apparater og maskiner i samlingen er bragt i original og funktionsdygtig tilstand ved restaurering, således at fremstilling af lægemidler kan demonstreres.

F.L.Smith 1882 - 2016 – et eventyr i cement

v/ foredragsholder og forfatter, civiløkonom Søren Ellemose

Tirsdag 25. oktober 2016 kl. 16.00 – 18.00..... Arr.nr. 319113

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

Den 2. januar 1882 etableredes grundlaget for industrieventyret F.L. Smidth & Co. A/S. Foredraget er en erhvervshistorisk gennemgang af koncernens historie. Om lotterigevinsten, der startede det hele, de tre drivende kræfter i selskabets tidlige år, men også et mørkt kapitel om tvangsarbejdere under 2. Verdenskrig.

Foredraget fortæller om international ekspansion, om nye forretningsområder og opkøb af selskaber, der fra 1990'erne bragte koncernen i knæ. Initiativ og virkelyst satte sammen med en enestående teknologisk udvikling standarden for cementbranchen. Foredraget beretter også om magtkampen bag kulissen, der trak fokus væk fra forretningen og de senere års indtog i mineindustrien.

Om foredragsholderen:

Søren Ellemose (f. 1972) er uddannet civiløkonom (HA) fra Handelshøjskolen i Aarhus. Søren Ellemose har skrevet en række anmelderroste erhvervsbøger om A.P. Møller-Mærsk, ØK, F.L.Smith, Herman Salling og Dansk Supermarked.

Fra Stentor til Virtual reality – Peter L. Jensen og 100 år med den elektrodynamiske højttaler

v/ professor Ole Mørk Lauridsen

Onsdag 16. november 2016, kl. 16.00 – 18.00 Arr.nr. 319114

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

I december 1915 præsenterede danskeren Peter L. Jensen – en af Valdemar Poulsen's assistenter – i Napa Valley i Californien den teknologi, der nu 100 år senere fortsat danner grundlaget for højttalere i alt fra klassiske hi-fi-systemer til høreapparater og smartphones: den elektrodynamiske højttaler. Ved præsentationen i december 1915 i San Francisco kunne 75.000 mennesker følge borgmesterens juletale. Højttaleren blev således grundlaget for det amerikanske demokrati og et bidrag til udviklingen af Radio-broadcast, hvor hele familien kunne høre med.

Den spændende historie om højttalerens udvikling frem til dagens stadi med Beolab 90 gennemgås og demonstreres med lydseksempler. Desuden fortælles historien om Peter L. Jensen og hans firmaer Magnavox og Jensen Speakers.

Christian IV's farvekammer – brugen af malematerialer og teknikker i 1600-tallets Danmark

v/ konservator på Statens Museum for Kunst, Anne Haack Christensen.

Torsdag 8. december 2016, kl. 16.00 – 18.00 Arr.nr. 319115

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 – 33, 1780 København V

Den tekniske kunsthistorie, der forbinder kunsthistorie, konservering og naturvidenskaberne, danner rammen for foredraget. Indledningsvis præsenteres eksempler på udvalgte tekniske analyse-metoder som anvendes i CATS (Center for Art Technological Studies and Conservation) på Statens Museum for Kunst og som dels tillader indblik i en kunstners male-tekniske processer, dels kan være med til at sætte et værk ind i en ny historisk og geografisk kontekst.

Foredraget tager afsæt i de maletekniske strømninger gældende inden for det nordeuropæiske maleri i 1600-tallet. Med sit ph.d.-projekt *Tracing Materiality. Accounting Sources as Written Evidence on Artists Practice during the Reign of King Christian IV* som omdrejningspunkt ser Anne Haack Christensen nærmere på de maletekniske forhold, der gjorde sig gældende for malere og håndværkere med tilknytning til hoffet under Christian IV.

Udgangspunktet for ph.d.-projektets undersøgelser er Christian IV's farvekammerregnskaber; en unik skriftlig kilde bevaret fra perioden 1610 – 1625. Gennem studier af farvekammerregnskaberne samt øvrige købmandsregnskaber og apotekertakster belyses anvendelsen af malematerialer i Danmark i 1600-tallet, samt såvel den interne som den internationale handel med disse.

Inden foredraget serveres glögg og æbleskiver fra kl. 15.45

Inge Lehmann – den ukendte dansker, der opdagede jordens kerne

v/ arkivar og forsker Lif Lund Jacobsen, Rigsarkivet

Tirsdag 17. januar 2017, kl. 16.00 – 18.00 Arr.nr. 319116

Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31-33, 1780 København V

Danskeren Inge Lehmann (1888 – 1993) er internationalt anerkendt som seismologiens 'Grand Old Lady' og var i mange år ansat ved Geodætisk Institut. Hun stod bag flere vigtige opdagelser. I 1936 påviste hun således ud fra målinger af jordskælv, at jorden havde en indre kerne.

I løbet af hendes lange karriere ændrede seismologisk forskning sig fra at være en lille, isoleret disciplin til – under den Kolde Krig – at vokse sig til et stort forskningsfelt med mange politiske interesser, da det blev opdaget, at atomprøvesprængninger kunne detekteres via seismiske målinger. På den vestlige side af jerntæppet var det særligt USA, der investerede store summer i seismisk forskning og gjorde seismiske detektionsmetoder til grundstenen i atomprøvestop-forhandlingerne med Sovjetunionen. Inge Lehman blev tidligt under den kolde krig hentet til USA for at fortsætte sin banebrydende forskning, en forskning som hun i øvrigt fortsatte med op i 90-års alderen.

Hendes liv illustrerer de store karrieremæssige udfordringer, som tidlige kvindelige forskere mødte, men også den Kolde Krigs betydning for vores udforskning af jorden.

Lif Lund Jacobsen er forsker ved Rigsarkivet og skriver på en engelsksproget bog om Inge Lehmann og hendes betydning for seismologien.

Forslag til nye arrangementer

HITEK's bestyrelse ajourfører løbende en liste over potentielle muligheder for arrangementer. Selv om bestyrelsen er bredt sammensat og har en stor kontaktflade til teknologihistoriske miljøer, er vi alligevel i høj grad afhængige af input fra medlemmerne og andre med interesse for historisk teknologi.

HITEK's arrangementer fastlægges af bestyrelsen halvår for halvår, og de fleste af det kommende halvårs foredrag og ekskursioner udvælges fra den ajourførte liste ud fra aktualitets- og tilgængelighedskriterier. Men i og med at bestyrelsen kun planlægger fra halvår til halvår, er der også rum for at agere meget hurtigt på forslag fra medlemmerne.

Bestyrelsen beder alle der har forslag eller ideer til teknologihistoriske indslag af enhver art om at henvende sig til et af bestyrelsens medlemmer. Dels for at øge kvaliteten af og variationen i HITEK's arrangementer, dels for at vort program i så høj grad som muligt kan komme til at afspejle medlemmernes interesser.

Administrative oplysninger

Indmeldelse i HITEK kan ske via selskabets hjemmeside ida.dk/hitek eller telefonisk til HITEK's sekretariat på telefon 3318 4848.

Tilmelding til HITEK's arrangementer kan ske telefonisk til HITEK's sekretariat på telefon 3318 4848 eller på ida.dk/arrangementer.

Deltagerlister for arrangementerne kan udskrives på følgende måde:

Login på ida.dk ved Mit IDA, vælg Parlamentarikere og vælg Mine arrangementer.

Der kommer så en liste frem med de arrangementer, du er tilmeldt, og herunder kan du se deltagerlisterne for de enkelte arrangementer.

HITEK's bestyrelse pr. 1. marts 2016

Civilingeniør **Klaus Thiesen**, *formand* – klaus.thiesen24@gmail.com

Civilingeniør **Palle Sørensen**, *næstformand* – lotteogpalle@mail.dk

Akademiingeniør **Else Roager Simonsen**, *sekretær* – ers.trekro@mail.tele.dk

Professor, vicepresident **Ole Mørk Lauridsen** – ole_ml@post3.tele.dk

Ingeniør **Lars Kristian Legård** – brugsebakken@tdcadsl.dk

Cand.scient., ph.d. **Anita Kildebæk Nielsen** – anita.kildebaek@gmail.com

Civilingeniør **Eigil Steen Pedersen** – espprivat@mail.dk

Ph.d. i teknologihistorie **Louise Skyggebjerg** – louise.skyggebjerg@gmail.com

Cand.scient. **Laila Zwisler**, Teknologihistorie DTU – lazw@fysik.dtu.dk